

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Дніпропетровської** області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в III кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у III кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти продовжують **очікувати скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Прогнозується посилення інфляції. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 51.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 48.5%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 37.9% (графік 1). Найбільше песимістично налаштовані респонденти підприємств торгівлі та інших видів економічної діяльності (баланси відповідей – по «мінус» 62.5%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 20.0%, становить 66.2% (у попередньому кварталі – 48.5%), у цілому по Україні – 71.7%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 89.5% респондентів (у попередньому кварталі – 95.5%), у цілому по Україні – 88.8%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 27.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 32.4%), у цілому по Україні – «мінус» 15.1% (таблиця). Найпесимістичніші очікування в респондентів торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 62.5%);
- **уповільнення зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 24.3% (у попередньому опитуванні – «мінус» 42.6%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 51.5%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.2% та «мінус» 7.8% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **нижчими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 40.8% та «мінус» 41.7% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 53.8% та «мінус» 55.4% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 29.3% та «мінус» 25.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 41.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 44.8%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 25.5%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств добувної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 75.0%), водночас керівники підприємств сільського господарства, а також енерго- та водопостачання очікували, що кількість працівників залишиться без змін (по 0.0%);
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва високими темпами:** баланси відповідей – 96.1% та 65.8% відповідно (у II кварталі 2022 року – 92.6% та 63.6% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари/послуги власного виробництва в респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 100.0%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється), ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 73.0% та 14.7% (у I кварталі 2022 року – 78.5% та 21.2%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

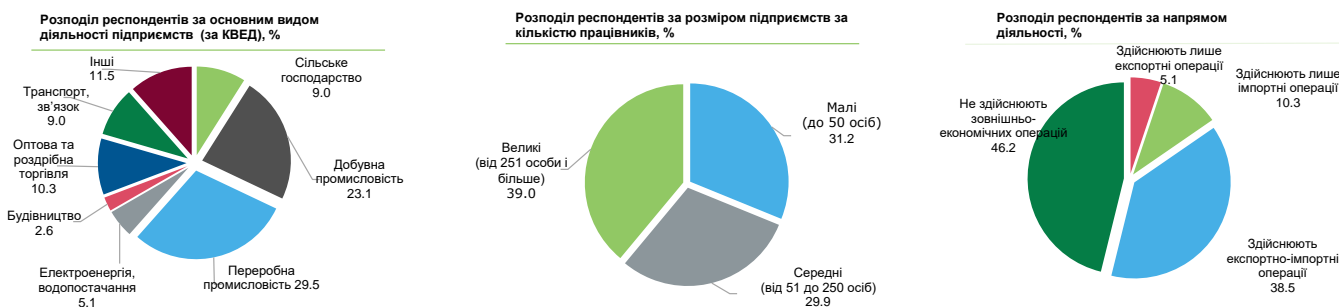
Очікування щодо зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом незначно послабилися (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави є основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

96.1% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 94.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

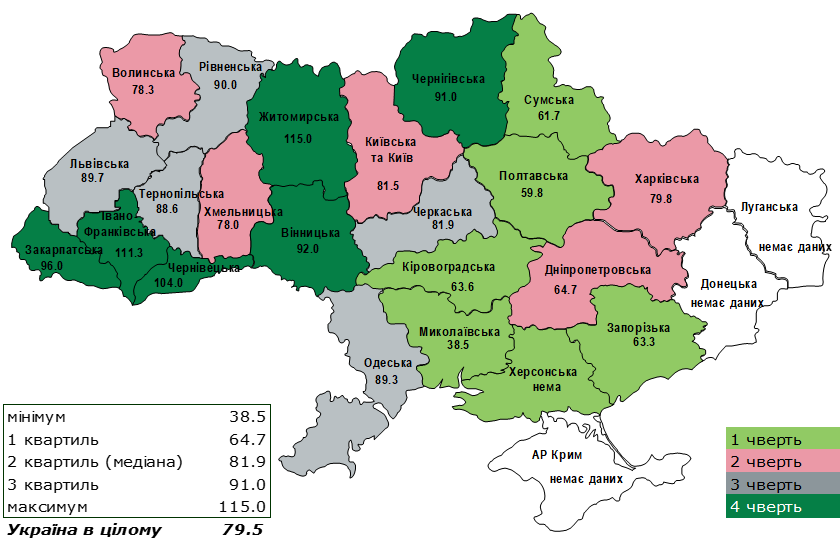
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 39.7% (як у II кварталі 2022 року), у цілому по Україні – «мінус» 21.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** залишається **нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 8.9% (як у II кварталі 2022 року);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 34.7% (у попередньому кварталі – 37.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–30 серпня 2022 року;
- опитано всього 78 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, енерго- та водопостачання, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

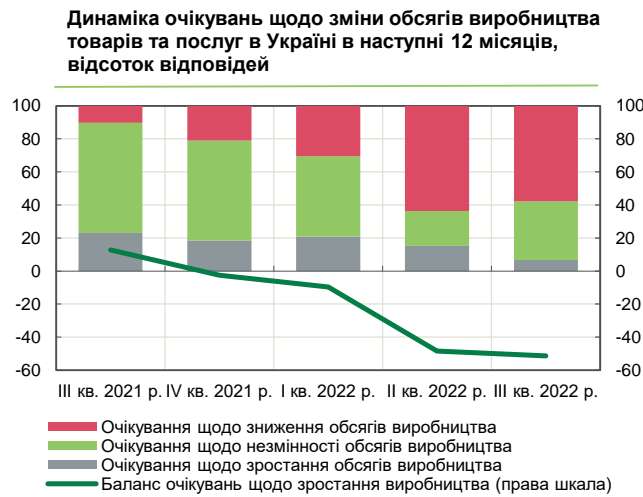
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	1.3	5.2	2.8	-32.4	-27.6
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	25.0	13.0	14.1	-42.6	-24.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	8.1	7.0	4.5	-53.8	-40.8
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	19.7	20.8	24.3	-55.4	-41.7
кількості працівників	-6.3	-6.4	-8.3	-44.8	-41.9

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

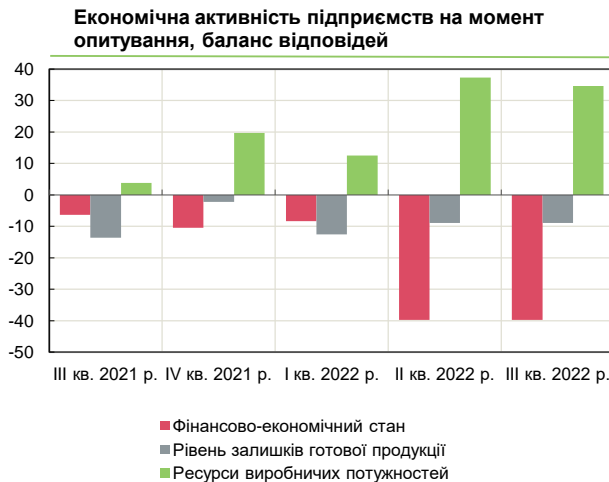
Графік 1

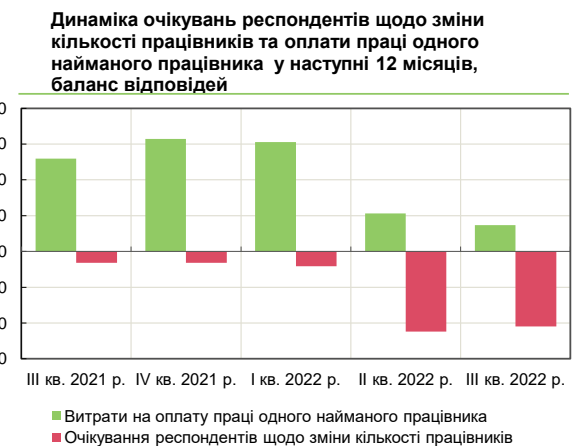
Графік 2

Графік 3

Графік 4

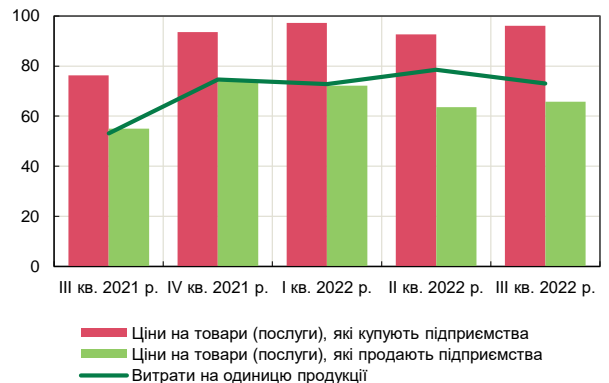
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

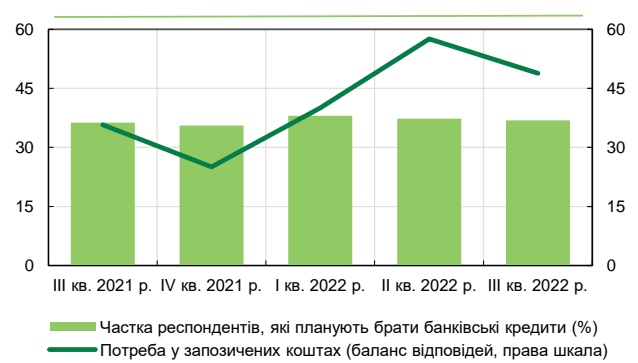
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

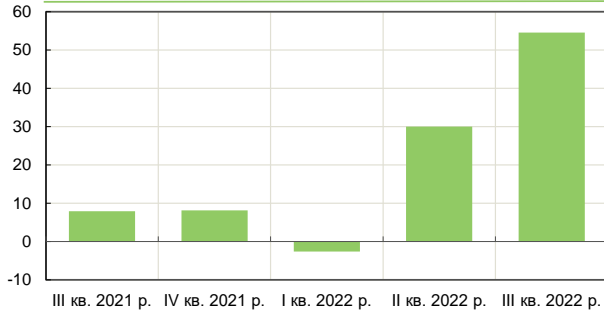
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

